

являються преобразованные остатки зубной пластинки, наиболее дифференцированы в этот период зачатки постоянных моляров.

Литература

1. Быков В.Л. Функциональная морфология и гистогенез органов полости рта. – СПб./ Санкт-Петербург гос. мед. ун-т, 1995. – 270 с.
2. Гемонов В.В., Лаврова Э.Н., Фалин Л.И. Развитие и строение органов ротовой полости и зубов.-М.:ГОУ ВУНМЦ МЗ РФ, 2002. - 256 с.
3. Карлсон Б.М. Основы эмбриологии по Пэттену. // Пер. с англ.- М.: Мир, 1983. - Т. 1. - 357 с. - Т. 2. -389 с.
4. Костиленко Ю.П., Бойко И.В., Старченко И.И., Прилуцкий А.К. Метод изготовления гистологических препаратов, равноценных полутонким срезам большой обзорной поверхности, для многоцелевых морфологических исследований. - Санкт-Петербург: Морфология. - 2007. -№5. - С.94-96.
5. Старченко И.И., Прилуцкий А.К. Применение метода пластинации в стереоморфологических исследованиях.// Вісник проблем біології і медицини. Полтава 2006, вип. 2, с.420-422.
6. Фалин Л.И. Гистология и эмбриология полости рта и зубов. – М.: Гос. изд-во мед. лит., 1963. – 234 с.
7. Хэм А., Кормак Д. Гистология. – Т. 4.: Пер. с англ. – М.: Мир., 1983. – 245 с.

Реферати

ОСОБЛИВОСТІ ГІСТОТОПОГРАФІЇ ЗАЧАТКІВ ЗУБІВ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ ЛЮДИНИ В ЕМБРИОГЕНЕЗІ

Старченко І.І.

У роботі вивчена гістотопографія зачатків молочних зубів людини в період з 10 по 25 тиждень внутрішньоутробного розвитку. Виявлені закономірності у розташуванні зачатків зубів, їх відношенні до зубної пластинки. Описана структурна організація зачатків постійних зубів, які виявляються на 14-16 тижні внутрішньоутробного розвитку, їх місцеположення, зв'язок із зубною пластинкою.

Ключові слова: зачатки зубів, нижня щелепа, зубна пластинка.

FEATURES OF HISTOTOPOGRAPHY OF GERMS OF TEETH OF LOWER JAW OF HYMAN IN EMBRIOGENESIS

Starchenko I.I.

In-process studied hystotopography of germs of milk teeth of human in a period from 10 to 25 week of fetal development. Finded interrelation in the mutual liking of germs of teeth, their relation for a dental plate. Structural organization of germs of the permanent teeth which appear on 14-16 week of fetal development, their location, connection with a dental plate, is described.

Keywords: germts of teeth, lower jaw, dental plate.

УДК 616. 314.5-002.004. 002. 9

РОЗВИТОК КАРІЄСУ МОЛЯРІВ В АСПЕКТІ АНТРОПОЛОГІЧНИХ ТА ОДОНТОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ КОРОНОК РІЗНИХ КЛАСІВ ЗУБІВ

В.В. Черняк

ВДНЗ України „Українська медична стоматологічна академія”, м. Полтава

В зв'язку з тим, що саме в великих кутніх зубах частіше всього виникає фісурно-ямковий карієс, антропологічні показники молярів верхньої та нижньої щелеп представляють собою надзвичайно цінний матеріал.[1,4]. Дане положення знаходить своє підтвердження в працях О. Зубова, який висловлює свою думку про те, що моляри сучасної людини мають тенденцію як до зменшення розмірів коронки, так і до редукції одонтогліфічного малюнку. Це пов'язано з вживанням менш твердої їжі сучасною людиною [2,3,4]. Крім цього, А. Hunter вважає, що перспектива розвитку одонтологічного статусу в подальшому буде проявлятися адентією премолярів та латеральних різців, а також зменшенням кількості горбиків в молярах. Ряд вчених антропологів (А. Dalberg, О. Зубов, Н. Халдеева, І. Бальчюнене), використовували дані одонтогліфічного малюнка для визначення рас та етносів. Так, згідно думки багатьох авторитетних антропологів, зубна система людини містить велику кількість ознак, досить цікавих з точки зору антропогенетики. Одонтологічні показники окремих класів зубів, в тому числі молярів, визначаються особливостями індивідуального одонтогліфічного малюнку коронки, а також взаємовідношенням одонтогліфічного малюнку молярів з різними антропологічними варіантами сусідніх класів зубів (ікол, різців), що також визначається і генним контролем [2,3].

Метою роботи було з'ясування морфологічних особливостей фісурно-ямкового карієсу молярів в різних етнічних групах в залежності від антропологічних, одонтологічних показників.

Матеріал та методи дослідження. Для вирішення даної мети обстежено 2 групи студентської молоді УМСА віком від 17 до 22-х років: європеїдної раси (середньоєвропейська та

середземноморська). При цьому порівнювалась ступінь вираженості антропологічних та одонтологічних ознак, а потім вивчалась локалізація фісурно-ямкового карієсу в молярах студентів УМСА віком від 18 до 22-х років. Результати антропологічних та одонтологічних обстежень середньоєвропейської та середньоземноморської раси представлені в таблиці 1.

Результати дослідження та їх обговорення. Згідно наведених даних одонтологічних та одонтогліфічних ознак першу групу (середньоєвропейську) склали студенти переважно українського етносу. Друга група (середземноморська) – арабської національності – 44 випадки. В першій групі (середньоєвропейській) із 68 спостережень (з переважним «+»- плюс одонтогліфічним малюнком, 61 випадок складала - мезодонти, що складає 89,7%, 5 випадків – макродонти (7,4%), та лише 2 випадки – мікродонти, що становить лише 2,9%. В другій групі спостереження (середземноморській) першав «У» малюнок. За ознаками розмірів зубів визначалися мікродонти – 36 випадків (81,8%), 2 випадки становили – макродонти (4,6 %) та 6 випадків (13,6%) – мезодонти. Визначена кількість горбиків у першому та другому молярах в обох етнічних групах та була представлена в кількості 5 або 4 (в першому) та іноді 3 (в другому молярі). Причому, шестигорбикові моляри не зустрічалися в жодній із груп.

Таблиця 1

Одонтологічні та антропологічні показники різних класів зубів середньоєвропейського та середземноморського етносу

№ п/п	Одонтологічні та одонтогліфічні ознаки	Середньо-європейська раса (68 вип) в/щ	%	Середньо-європейська раса н/щ	%	Середньо-земноморська раса (44 вип) в/щ	%	Середньо-земноморська раса н/щ	%
1	Загальна ознака розмірів зубів:	5	7,4	5	7,4	2	4,6	2	4,6
	макродонти								
	мезодонти	61	89,7	61	89,7	6	13,6	6	13,6
	мікродонти	2	2,9	2	2,9	36	81,8	36	81,8
2.	Узор коронки зубів								
	„+” (плюс) „У” (ігрек)			„+” (плюс-)		„У” (ігрек)			
3.	Кількість бугрів: „6”	-		-		-		-	
	„5”	29	42,6	31	45,6	29	65,3		65,3
	„4”	34	50	36	52,9	12	27,3		27,3
	„3”	5	7,4	1	1,5	2	4,6		4,6
4.	Стілоїдні горбики: екзостиль (протостилід) +	2	2,9	2	2,9	-	-		-
	стилоїдний горбик Карабеллі (постендоконус) ++	6	8,8	-	-	-	-		-
	горбик Карабеллі де Йонге +++	-		2	2,9		4,6		4,6
	лопатоподібність (напівлопатоподібність)	5	7,4	-	-				
	лінгвальний горбик (ікол)	7	10,3	8	11,8	2	4,5		4,5
5.	(Ямки і борозни): α, β, γ – ямка	26	38,2	28	41,2	24	54,5		54,5
	α, β, γ – ямка з дублюючими та додатковими борознами	3	5,9	3	4,4	5	11,4		11,4
	α, β, γ – ямка	30	44,1	32	47	7	15,9		15,9
	α, β, γ – ямка з дублюючими та додатковими борознами	4	5,9	4	5,9	5	11,4		11,4
	α – ямка	3	4,4	1	1,5	1	2,3		2,3
	α – ямка з дублюючими та додатковими борознами	2	2,9	-	-	1	2,3		2,3
6.	Карієс: фісурно-ямковий	37	54,4	32	47	25	56,8	24	54,5
	ямковий	2,9	4,41	8	11,8	11	25	11	25
	комбінований	13	19,1	11	16,1	3	6,8	2	4,5
	Всього:		77,9		74,9		88,6		84,5

В той час, коли в першій етнічній групі спостережень (середньоєвропейській)

шестигорбикові моляри зовсім не зустрічались, виявлено 2 випадки п'ятигорбикового першого моляра верхньої щелепи зі стилоїдним горбиком (екзостиль), також 6 випадків із додатковим горбиком Карабеллі де Йонге (постендоконус), що складало 8,8%. В другій групі (середземноморській) п'ятигорбикові великі кутні зуби з додатковим горбиком (екзостилем) та горбиком Карабеллі де Йонге виявлялися лише в одному випадку на верхній щелепі, що складає 2,3%. Отже, п'ятигорбикові перші та другі моляри були представлені як в першій, так і в другій групах спостережень, лише з різною частотою варіантів одонтогліфічного малюнка, а також в різній кількості випадків. Надалі нами враховувалися також одонтологічні ознаки, як напівлопатоподібність латеральних різців, лінгвальний горбик ікол в обох групах спостережень. Так, наприклад, в першій (середньоєвропейській) групі напівлопатоподібність виявлялась у 5 випадках на верхній щелепі, що складає 7,4 %. Ознака лінгвального горбика ікол становила 8 випадків на нижній та 7 на верхній щелепах, що відповідно становить 11,8% та 10,3%. В другій групі (середземноморській) напівлопатоподібність зустрічалась лише в 2-х випадках 4,6%, на верхній щелепі. В цій же групі (середземноморській) наявність лінгвального горбика ікол становила 2 випадки на нижній щелепі, що складає 4,6 %, а також 2 випадки на верхній щелепі, що відповідно становить 4,6 %.

Виходячи із вищевказаного, проведені дослідження локалізації карієсу свідчать, що він переважно зустрічається в заглиблених структурах великих кутніх зубів верхньої та нижньої щелепи, тобто в ямках з впадаючими в них борознами та борозенками, котрі безпосередньо приймають участь в створенні одонтогліфічного малюнку в обох групах. Під час проведених нами спостережень було виявлено, що в першій групі (середньоєвропейській) наявність α , β , γ -ямки спостерігалась в 28 випадках на нижній щелепі, що складає 41, 2 %. В другій (середземноморській групі) на нижній щелепі α , β , γ -ямки спостерігалась у 24 випадки, 54,5%. Додаткові та дублюючі борозни відмічались в обох групах спостереження, причому не лише при наявності α , β , γ -ямок, але й в молярах, що мали лише 2 ямки α , β , а також в поодиноких випадках при наявності лише однієї α -ямки. Особливо переважають додаткові та дублюючі борозни в другій групі спостережень, тобто в середземноморській. Розвиток каріозного процесу в обох групах спостерігався перш за все в заглиблених структурах, тобто в фісурах та ямках. Особливо це відмічалось в п'ятигорбикових та чорирьохгорбикових молярах як верхньої так і нижньої щелепи з наявністю додаткових та дублюючих борозен, що характерно було для середземноморської групи спостережень. В середземноморській групі виявлявся фісурно-ямковий карієс на нижній щелепі в 25 випадках, що складає 56,8%. Причому 11 випадків 25% склали каріозні ураження фісур та ямок в молярах, що мають додаткові та дублюючі борозни. В той час, коли в середньоєвропейській групі в 32 випадках (47%) фісурно-ямкового карієсу, при цьому лише в 7 випадках (10,2%) великих кутніх зубів, зустрічались додаткові та дублюючі борозни.

Підсумок

Одонтологічні показники молярів верхньої та нижньої щелепи в різних антропологічних групах знаходяться під впливом морфогенетичних чинників полей моляризації та інцизивації та мають різну ступінь вираженості, що і визначає особливості локалізації фісурно-ямкового карієсу. Антропологічні показники великих кутніх зубів верхньої або нижньої щелеп, середньоєвропейського етносу, мають різну ступінь вираженості та певним чином обумовлюють розвиток каріозного ураження заглиблених ділянок коронки (фісур та ямок). А саме: фісурно-ямковий карієс локалізується в центральних борознах та розповсюджується на α - та β -ямки. Антропологічні показники великих кутніх зубів середземноморського етносу також мали різну ступінь вираженості. Каріозний процес в даній антропологічній групі частіше всього відмічається в дистальних відділах коронки, спочатку відмічався в γ - та β -ямках, і в останню чергу в α -ямці з подальшим розповсюдженням на фісури. При наявності додаткових та дублюючих борозен, перш за все відмічається ураження каріозним процесом цих структур.

Перспективи подальших досліджень. Подальше вивчення клініко-морфологічного зв'язку фісурно-ямкового карієсу великих кутніх зубів верхньої та нижньої щелеп людини в залежності від антропологічних показників, дозволить спрогнозувати розвиток каріозного процесу в молярах та розробити профілактичні заходи.

Література

1. Бальчюнене І.А., Омешковичине Б.К. Морфологическое обоснование рациональной профилактики кариеса жевательной поверхности //стоматология-1985-№5- с. 64-65.
2. Gregory W.and Hellman M. The dentition of Dreopitecus and the origin of Man / / Antropol. Papers Amer. Mus. Nat. Hist.-1926.- Vol.28, part.I.-P.1-348.
3. Зубов А. А. К выделению новой области в системе антропологии (принципы этнической одонтологии) //Сов. этнография. -1966.- № 1.- С. 15-22.
4. Зубов А.А., Халдеева Н.И. Одонтология в современной антропологии. - Москва: Наука, 1989. -231с.

Реферати

РАЗВИТИЕ КАРИЕСА МОЛЯРОВ В АСПЕКТЕ
АНТРОПОЛОГИЧЕСКИХ И ОДОНТОЛОГИЧЕСКИХ
ПОКАЗАТЕЛЕЙ КОРОНОК РАЗНЫХ КЛАСОВ
ЗУБОВ

Черняк В.В.

Антропологические показатели моляров человека имеют различную степень выраженности, что обусловлено наличием морфогенетических полей моляризации и инцизивации и влияют на особенности локализации фиссурно-ямочного кариеса больших коренных зубов.

Ключевые слова: антропологические показатели, морфогенетические поля, моляризация, инцизивация, фиссурно-ямочный кариес.

CARIES OF MOLARES' DEVELOPMENT IS IN
THE ASPECT OF ANTHROPOLOGICAL AND
ODONTOLOGICAL INDEXES OF DIFFERENT
SPECIES OF TEETH'S CROWNS

Chernyak V.V.

The anthropological indexes of molares have a different degree of expressed, that is conditioned the presence of the morphogenic zone of that molares and incisivation influence on the feature of localization of convolution-dimple decay of molares teeth.

Keywords: anthropological indexes, morphogenic zone, molares, incisivation, convolution-dimple caries.

УДК 616.314-76

ОСОБЕННОСТИ ВЛИЯНИЯ КАЧЕСТВА РЕСТАВРАЦИИ НА ОККЛЮЗИОННЫЕ КОНТАКТЫ
ИНТАКТНЫХ ЗУБОВ

Д.Р. Шиленко, А.С. Кульшенко, А.А. Шилгалис

ВГУЗ Украины «Украинская медицинская стоматологическая академия», г. Полтава

Зубочелюстная система функционирует благодаря тесному взаимодействию ее компонентов — зубов и периодонта, челюстных костей и височно-нижнечелюстных суставов, нейромышечного аппарата. Любые изменения структуры элементов системы вызывают изменения их функций, так как морфологическая структура и, в частности, структура окклюзионной поверхности зубных рядов неразрывно связана с функцией зубочелюстной системы в целом. В тоже время окклюзионные контакты обеспечивают стабильность сагиттальных и трансверзальных перемещений нижней челюсти, препятствуя ее чрезмерному смещению, осуществляют «окклюзионную защиту» височно-нижнечелюстных суставов [13].

Понимание природы межзубных контактов в положении центральной окклюзии крайне необходимо для получения успешных результатов лечения. Правильные окклюзионные взаимоотношения является одним из ключевых факторов влияющих на долговечность конструкции.

Идеальные межзубные взаимоотношения для временного, смешанного, и постоянного прикуса впервые были описаны Friel_{om} [2, 3]. Friel описал местоположение контактных пунктов зубов верхней и нижней челюсти и разделил их на четыре категории:

1. контакт бугра и бороздки, фисуры, межзубного промежутка
2. контакт краевого гребня и межзубного промежутка,
3. контакт краевого гребня и бороздки, фисуры, межзубного промежутка,
4. контакты поверхностей.

Позже, Ramfjord и Ash [6] в своей монографии «Occlusion» проиллюстрировали топографию идеальных зубных контактов. По их мнению, межчелюстные зубные контакты имеют сложную трехмерную природу, обеспечивая плотное соединение зубов верхней и нижней челюсти в положении центральной окклюзии, что способствует взаимной поддержке зубов при противодействии другим окклюзионным силам.

Hellman [4], а позже Stuart [7] при исследовании факторов, которые влияют на окклюзию доказали фундаментальное значение для окклюзионного равновесия соответствия контактов отдельных групп зубов общей окклюзионной схеме предложенной Friel.

Petit [5] предложил простой метод исследования окклюзионных взаимоотношений, впервые используя для этого восковый пластины. Однако его попытки описать точные характеристики отдельных контактных пунктов по отношению к зубу, фисуре, гребню или бугорку не увенчались успехом.

Недостаточная нагрузка может явиться причиной истончения периодонтальной связки, атрофии волокон, остеопороза альвеолярной кости и снижения высоты кости. Не окклюзионные векторы силы в комплексе с ослабленным недостаточной физиологической нагрузкой периодонтом могут стать причиной патологической миграции зуба. Ошибки при создании межокклюзионных взаимоотношениях при выполнении протезирования или реставрационных работ может привести к смещению зубов и образованию новых, незапланированных контактных